

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

підготовки бакалавра

спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)

освітньо-професійної програми Середня освіта. Географія. Економіка

*Силабус навчальної дисципліни складено
для денної та заочної форми навчання*

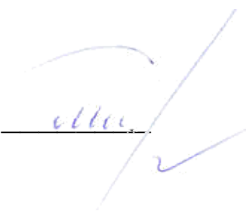
Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта. (Географія), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Географія. Економіка.

Розробник: Новосад О. В., канд. економ. наук

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії

протокол № 5 від 15 грудня 2020 р.

Завідувач кафедри:

проф. Матвійчук Л. Ю.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання / заочна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта 014.07 Географія Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Географія. Економіка Освітній ступінь: бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
ІНДЗ: +		Лекції 38 год / 14 год
		Практичні (семінарські) 34 год. / 12 год
		Самостійна робота 68 год / 106 год
	Консультації 10 год / 18 год	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання Українська		

II. Інформація про викладача

Новосад Оксана Володимирівна

Науковий ступінь - *кандидат економічних наук*

Вчене звання -

Посада - *асистент кафедри економічної та соціальної географії*

Контактна інформація (м. т. 0505614037, *Novosad.Oksana@eenu.edu.ua*)

Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу.

В межах дисципліни «Історія географічної освіти» вивчатимуться особливості історії становлення та розвитку шкільної географії, алгоритми використання цінних досягнень минулого у розв'язанні й дослідженні актуальних педагогічних проблем сучасності. Студентам буде представлено зарубіжний досвід географічної освіти, а також аналіз історичного підходу, що дає змогу розібратися у закономірностях поступового розвитку географічної освіти та періодизувати цей розвиток.

Курс «Історія географічної освіти» є складовим елементом багатогранного блоку підготовки майбутніх фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта 014.07 Географія освітньо-професійної програми Середня освіта. Географія. Економіка

Вивчення навчальної дисципліни має на меті – визначення тенденцій і шляхів подальшого удосконалення географічної освіти. Розвідка таких історичних чинників, а також поступу методичної думки й практики шкільної географії у минулому дає змогу виявити й загальні тенденції, й характерні особливості процесу навчання географії в окремі його періоди.

Набуті компетентності дадуть можливість використовувати отримані знання при аналізі різних джерел для розуміння особливостей історичних процесів розвитку географічної освіти на різних історичних зрізах та в теперішній час. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:** суть і зміст основних понять і категорій дисципліни; теорії виникнення, періодизацію розвитку географічної освіти, основні тенденції і особливості процесу навчання географії та ін. **вміти:** систематизувати й аналізувати теоретичну інформацію з дисципліни; проводити аналіз етапів та основних чинників розвитку географічної освіти, визначати роль взаємозв'язків географічної освіти з іншими дисциплінами

Пререквізити

Навчальна дисципліна базується на основі розуміння загальної інформації шкільного курсу географії та інших шкільних дисциплін, що дає змогу вивчати даний курс широкому колу слухачів без будь-яких обмежень.

Постреквізити

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення дисципліни «Історія географічної

освіти»: Історична картографія, Історична суспільна географія, Історія географічних відкриттів та ін.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Історія географічної освіти» є оволодіння студентами теоретичних знань щодо взаємодії історичних чинників із особливостями процесу навчання географії в окремі періоди історичного розвитку.

Основними завданнями є:

- виокремлення особливостей географічної освіти на різних етапах історії;
- ознайомлення студентів з теоретичними та методологічними засадами історії географічної освіти;
- ознайомлення із історією формування політичної карти світу, сучасного світового господарства, сучасного населення світу, матеріальної та духовної культури;
- виявляти закономірності розвитку історико-географічних досліджень;
- формування умінь і навичок роботи студентів з різними джерелами історико-географічної інформації;
- визначати роль географічних факторів у розвитку суспільства;
- формування вміння аналізувати і порівнювати різні наукові концепції.

IV. Результати навчання (компетентності)

Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні **знати**:

- предмет та об'єкт дослідження історії географічної освіти;
- сутність базових понять і термінів;
- теорії виникнення, періодизацію розвитку географічної освіти;
- формування географії через призму історії географічних відкриттів;
- історію формування політичної карти світу;
- особливості формування господарства в різні історичні часи;
- основні періоди в історії формування державної території України;
- методи роботи з історичними картами як історичним джерелом.

Студенти **вмітимуть**:

- систематизувати й аналізувати теоретичну інформацію з дисципліни;
- проводити аналіз етапів та основних чинників розвитку географічної освіти;
- визначати роль взаємозв'язків географічної освіти з іншими дисциплінами;
- формулювати та вдосконалювати дослідницьке завдання, для

вирішення якого проводиться збір необхідної інформації;

- критично аналізувати історичні джерела та наукову літературу;
- створювати гіпотези, здійснювати порівняльний аналіз фактів, подій, явищ і на їх основі формулювати висновки;
- пояснювати історичні терміни;
- застосувати свої знання в професійній діяльності, презентувати написані тексти та роботи усні презентації різного обсягу й складності.

У процесі вивчення дисципліни студенти набудуть таких **компетентностей**:

Інтегральні компетентності. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів

Загальні компетентності:

- здатність учитися, здобувати нові знання, уміння, застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність вирішувати проблеми у професійній діяльності на основі абстрактного мислення, аналізу, синтезу та прогнозу;
- здатність до пошуку, обробки і аналізу інформації з різних джерел, що необхідна для розв'язування наукових і професійних завдань;
- здатність володіти культурою мислення та аналізувати логіку міркувань і висловлювань, здатність до узагальнення, аналізу, критичного осмислення, систематизації, прогнозування, постановці мети і цілей та вибору шляхів їх досягнення;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів;
- здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів;
- здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання;

- самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації), описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати;
- здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси;
- Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

V. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади формування та розвитку географічних знань у різні періоди						
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу “Історія географічної освіти”.	6	2	2	2		ДС
Тема 2. Формування та розвиток географічної освіти. Історичні аспекти.	9	2	2	4	1	ІРС
Тема 3. Чинники та періодизація розвитку шкільної географічної освіти. Зародження й розвиток географічної освіти у Стародавньому світі та Середньовіччі.	13	4	2	6	1	ІРС
Тема 4. Шкільна географічна освіта у XVIII-XIX ст.	8	2	2	4		ІРС
Тема 5. Радянський період розвитку шкільної географічної освіти та дидактики географії (1917-1991 рр.)	11	4	2	4	1	ІРС
Тема 6. Особливості шкільної географічної освіти у країнах Європи.	9	2	2	4	1	ІРС
Тема 7. Навчання географії у США й Бразилії	8	2	2	4		ІРС
Тема 8. Структура шкільної географії у країнах Азії, Африки та Австралії	8	2	2	4		ІРС
Модульна контрольна робота № 1						МКР / 25
Разом за модулем 1	72	20	16	32	4	

Змістовий модуль 2. Становлення та розвиток сучасної української географічної освіти. Значення української географічної освіти у світовому вимірі.						
Тема 9. Сучасний період розвитку шкільної географічної освіти (з 1991р. по даний час)	11	2	2	6	1	ДС, ІРС
Тема 10. Теоретичні і методологічні засади сучасної географічної освіти у працях українських вчених-географів	8	2	2	4		ІРС
Тема 11. Система освіти в Україні та її складові. Нормативно-правова база освіти.	9	2	2	4	1	ІРС
Тема 12. Шкільна і вища географічна освіта. Принципи формування змісту сучасної географічної освіти.	9	2	2	4	1	ІРС
Тема 13. Поєднання кваліфікаційних принципів навчання із формуванням компетентностей. Компетентності сучасного географа.	9	2	2	4	1	ІРС
Тема 14. Концепція географічної освіти в основній школі.	8	2	2	4		ІРС
Тема 15. Сутність географічних освітніх програм. Головні дидактичні принципи і прийоми географічних освітніх програм.	9	2	2	4	1	ІРС
Тема 16. Місце, роль і значення української географічної освіти у світовому вимірі, географія наукових географічних українських шкіл і їхній внесок в українську географічну науку і освіту.	15	4	4	6	1	ДС, ІРС
Модульна контрольна робота № 2						МКР / 25
Разом за модулем 2	78	18	18	36	6	
Реферат						10
Всього годин / Балів	150	38	34	68	10	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади формування та розвитку географічних знань у різні періоди						
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу “Історія географічної освіти”. Формування та розвиток географічної освіти. Історичні аспекти.	15	1	1	12	1	ДС, ІРС
Тема 2. Чинники та періодизація розвитку шкільної географічної освіти. Зародження й розвиток географічної освіти у Стародавньому світі та Середньовіччі.	13	1	1	9	2	ІРС
Тема 3. Шкільна географічна освіта у XVIII-XIX ст. Радянський період розвитку шкільної географічної освіти та дидактики географії (1917-1991 рр.)	20	2	2	14	2	ІРС
Тема 4. Особливості шкільної географічної освіти у країнах Європи.	9	1	1	6	1	ІРС
Тема 5. Навчання географії у США й Бразилії. Структура шкільної географії у країнах Азії, Африки та Австралії	15	1	1	11	2	ІРС
Модульна контрольна робота № 1						МКР / 25
Разом за модулем 1	72	6	6	52	8	
Змістовий модуль 2. Становлення та розвиток сучасної української географічної освіти. Значення української географічної освіти у світовому вимірі.						
Тема 6. Сучасний період розвитку шкільної географічної освіти (з 1991р. по даний час)	11	1	1	7	2	ДС, ІРС
Тема 7. Теоретичні і методологічні засади сучасної географічної освіти у працях українських вчених-географів Система освіти в Україні та її складові. Нормативно-правова база освіти.	17	1	1	13	2	ІРС
Тема 8. Шкільна і вища географічна освіта. Принципи формування змісту сучасної географічної освіти. Поєднання кваліфікаційних принципів навчання із формуванням компетентностей. Компетентності сучасного географа.	18	2	2	12	2	ІРС
						ІРС

Тема 9. Концепція географічної освіти в основній школі. Сутність географічних освітніх програм. Головні дидактичні принципи і прийоми географічних освітніх програм.	17	2	1	12	2	ІРС
Тема 10. Місце, роль і значення української географічної освіти у світовому вимірі, географія наукових географічних українських шкіл і їхній внесок в українську географічну науку і освіти.	15	2	1	10	2	ДС, ІРС
Модульна контрольна робота № 2						МКР / 25
Разом за модулем 2	78	8	6	54	10	
Реферат						10
Всього годин / Балів	150	14	12	106	18	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Кожна з визначених тем містить питання для додаткового самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем як на лекціях, так і під час проведення практичних занять. Загалом, основне коло самостійної роботи студента буде стосуватись наступних питань:

№ з/п	Тема	Кількість годин Денна/Заочна
1.	Предмет і завдання курсу “Історія географічної освіти”. Особливості пізнання і накопичення географічних знань.	4/6
2.	Історичні аспекти формування і розвитку географічної освіти .	4/6
3.	Теоретичні і методологічні основи сучасних освітніх програм.	4/6
4.	Історія географічної освіти.	4/6
5.	Періодизація розвитку шкільної географічної освіти	4/6
6.	Географія стародавнього світу.	4/6
7.	Географічні дослідження та освіта Середньовіччя.	4/6
8.	Сучасна географічна освіта. Виклики і завдання	4/6
9.	Міжнародні географічні організації і видання.	4/6
10.	Географія наукових географічних українських шкіл і їхній внесок в українську географічну науку	6/10
11.	Сучасні географічні науково-освітні центри України і напрямки досліджень.	4/6
12.	Сучасні географічні науково-освітні центри світу і напрямки досліджень.	4/6

13.	Основні проблеми і науково-освітня програми з природничої географії у шкільній та вищій школі	4/6
14.	Основні проблеми і науково-освітня програми з суспільної географії у шкільній та вищій школі	4/8
15.	Компетентності сучасного географа.	4/6
16.	Концепція географічної освіти	6/10
Разом		68 / 106

VII. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО - ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Виконується студентами денної форми навчання. Індивідуальна робота передбачає комплексне вивчення сучасної географічної освіти та науки в Україні і країнах світу. Робота передбачає збір інформації про напрямки розвитку сучасної освіти та науки, проблеми, їхнього опрацювання та підготовки й представлені у вигляді реферата.

VIII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань бакалаврів з дисципліни «Історія географічної освіти» здійснюється на основі результатів поточного та модульного контролю. Об'єктом оцінювання є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного, модульного контролю та на екзамені.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з дисципліни – 100 балів. За поточну успішність студент може отримати максимум – 40 балів, за виконання модулів та індивідуальної роботи у формі написання реферату) – 60 балів.

Теми семінарських занять сформовані із поєднання усних запитань для обговорення та практичних завдань (розрахунково-аналітичні завдання, складання картосхем, таблиць тощо) та оцінюються у 2 або 3 бали кожне, залежно від складності практичних завдань

Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей бакалаврів та включається до загальної оцінки теми під час практичного заняття.

Модульні контрольні роботи. Під час виконання модульних контрольних робіт оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набув студент після опанування тем змістових модулів. Модульна контрольна робота № 1 носить теоретичний характер (пишеться після опрацювання тем змістовного модуля 1 та оцінюється у 25 балів (25 тестових питань – по 1 бал кожен тест). Модульна контрольна робота № 2 проводиться аналогічно та оцінюється ідентично.

Індивідуальна робота відображається через написання реферату, який входить до підсумкового оцінювання (10 балів). Реферат повинен бути обговорений на практичних заняттях.

Реферат має бути правильно оформлений. Текст реферату повинен розміщуватися на 8-10 аркушах формату – А4. Шрифт – Times New Roman.

Розмір шрифту – кегль 14. Поля: зверху, знизу – 2, 0 см., зліва – 2,5 см., справа – 1 см. Міжрядковий інтервал – 1,5

Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки – арабськими цифрами у правому верхньому кутку, окрім першої.

Для написання реферату студент обов'язково має використати додаткові літературні джерела, а саме: монографії; наукові статті, опубліковані у періодичних географічних і економічних виданнях; сучасні теоретичні матеріали та ін.

Перелік літературних джерел не менше 15 позицій, правильно бібліографічно оформлених.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

У разі відсутності студента на практичних (семінарських) заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбутися до останнього практичного (семінарського) заняття, у час передбачений графіком консультацій викладача.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

ІХ. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль: усне опитування на практичних заняттях та семінарах.

Модульний контроль: у формі трьох модульних контрольних робіт за темами змістовних модулів.

Підсумковий контроль: здійснюється за результатами поточного й модульного контролю в діапазоні від 0 до 100 балів.

Якщо у підсумку виконання всіх видів навчальної роботи з даної дисципліни студент набирає не менше 60 балів, то вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік. При цьому бали, набрані за результатами модульного оцінювання, анулюються. Оцінка за залік визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання завдань.

Оцінка за залік визначається в балах (від 0 до 60 балів) за результатами усних відповідей на запитання з переліку питань до заліку. В цьому випадку підсумкова семестрова оцінка складається із суми поточної семестрової та екзаменаційної оцінок в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

X. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна:

1. Концепція навчання географії України в основній та старшій школі / за заг. ред. д-ра пед. наук О. М. Топузова та канд. пед. наук О. Ф. Надтоки.—К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. — 56 с.
2. Мельниченко Т.Ю. Освітній комплекс України : сучасний стані напрямки удосконалення територіальної організації. – Київ, 2005. – 20с.
3. Немець Л.М. Сучасна суспільна географія: реалії, виклики, досвід змін у науці та освіті / Л. Немець, К. Сегіда, Є. Телебенєва, Л. Ключко // Суспільна географія: наукові традиції та сучасні виклики: матеріали Всеукраїнського наукового семінару, присвяченого 110-літтю від народження доктора географічних наук, професора О. Т. Ващенко (м. Львів, 13 грудня 2018 р.) / [відп. ред. проф. О. Шаблій]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 65- 69.
4. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Дидактика географії : монографія (електронна версія) / В.М. Самойленко, О.М. Топузов, Л.П. Вішнікіна, І.О. Діброва. – К.: Ніка-Центр, 2013. – CD (40 Мб), ISBN 978-966-521-619-3. – 570 с.
5. Смаль В. В. Західні географи про вищу географічну освіту: досвід для України / В. В. Смаль // Український географічний журнал. - 2013. - № 2. - С. 67-72. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UGJ_2013_2_14.
6. Стецький В.В. Географія науки і освіти. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – 163с.
7. Стецький В.В. Освітній комплекс Львівської області: соціально- і економіко-географічні дослідження. – Львів:ЛОНМІО, 2008. – 112с.
8. Шаблій О. І. Суспільна географія / О. І. Шаблій. –У трьох книгах. – Кн. 3. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – С. 192–201.
9. Олійник Я. Б. Проблеми розвитку сучасної географічної освіти в Україні / Я. Б. Олійник // Сучасні проблеми розвитку географічної освіти і науки в Україні : матеріали V

Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 26-28 листопада 2015 р.) / Київ, нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : ЦОП «Глобус», 2015. – С. 3-5.

10. Шейко В.М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етнічні аспекти. – Х.: ХДАК, 1999. – 152 с.

11. Шищенко П. Г. Чому географічна освіта має свою міжнародну Хатію / П. Г. Шищенко, Н. В. Мунич, О. Ю. Дмитрук // Сучасні проблеми розвитку географічної освіти і науки в Україні : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 26-28 листопада 2015 р.) / Київ, нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : ЦОП «Глобус», 2015. – С. 5-8.

12. Шоробура І. М. Становлення шкільної географічної освіти в Україні / І. М. Шоробура // Педагогічний альманах. - 2017. - Вип. 36. - С. 218-223. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2017_36_39.

Допоміжна:

1. Мельниченко Т.Ю. Україна в освітньому просторі Європи // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Проблеми європейської інтеграції і транс-кордонної співпраці. Вип. XXIX / НАН України. Ін-т регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. М. І. Долішній. – Львів – Луцьк, 2001. – С. 335–338.

2. Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття [Текст]: у 3 т. /В. Литвин [та ін.]. – К.: Навч. книга, 2004 - 2006.–638с.

3. Паламарчук М.М., Паламарчук О.М. Економічна і соціальна географія України з основами теорії. – К.: Знання, 1998. – 416 с.

4. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії: Навч. посібн. – К.: Вища школа, 1996. – 231 с.

5. Соціально-економічна географія України / За ред. проф. О.І. Шаблій. – Львів: Світ, 1994. – 608 с.

6. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. – 744 с.

7. Шаблій О. І. Суспільна географія / О. І. Шаблій. –У трьох книгах. – Кн. 1. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015.

8. Шаблій О.І. Основи суспільної географії. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 296 с.